

כל המדות אפשר להעלותן, מפני שיש להן שורש בקדושה, חוץ מהעצבות שאין לה שורש כלל, כי עז וחדוה במקומו. וצריכים להעלות את סבתה, וכיון שהשורש מתעלה גם היא עולה. והשורש של העצבות הוא או גאוה או כעס, או דאגה, הבאה מסבתם, וכיוצא.

יראה יתרה ועצבות

רואים אנו איך קליפת נוגה, ששרוייה ביסודה בנפש הבהמית, אורבת היא על הנטיות הנפשיות להמשיך אותן אליה, להשפיל את רוח האדם, לטשטש את אורו, למעט שלטון הקודש בעולם, ועל ידי תוספת עבודה ויראה יתרה חושבת היא להחליש את כח הרצון, שליטת החוג שבקדושה הפנימית. ואז בכל עת התעוררות הכחות הבהמיים על ידי פעולות גופניות, באה היא ומהממת את הרצון החלוש, המדוכא על ידי הפגיעה של צדקות הרבה יותר מן המדה, ועל ידי העצבות המדלדלת, המצורפה לזה, ובזה עושקת היא נשמות וכחות, וכחתף תארו, ובוגדים באדם תוסיף. אמנם ד' לא יעזוב את חסידיו, ושבע יפול צדיק וקם. וכארי ולביא יתחזק איש אשר נוכח ד' דרכו, וישם פניו אל תורה, אל היושר והצדק, אל התפלה הרעננה, המלאה שמחות ועז, ועת לדרוש את ד', דרשו ד' ועזו בקשו פניו תמיד. מיראה יתירה הרצון נחלש, והמדות הרעות משתקעות בעומק הנפש, וכשמזדמן להם שעת הכושר עולות ממחבואן, ומעותות את דרך האדם. היראה היתרה היא אפשרית רק בלא צירוף של אור הדעת, שכיון שהדעת מאירה אז באים לידי העלאת המדות, וממילא אין להן מה להיות משתקעות בעומק, והולכת הדרכת התקון ומשתבחת, בלא קלקולים תכופים, ואומץ הלב דקדושה הולך ומתפתח בכל ארחות החיים.